

Smernica o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA) pod drobnohľadom

- Skrining, posudzovanie samostatných prípadov a kritériá
- Činnosti podliehajúce EIA
- Pojem "projekt"
- Viacstupňové postupy udeľovania povolení
- Judikatúra SDEÚ (rozdelenie projektov, dvojúčelové projekty, kumulatívne vplyvy)

doc. JUDr. Vojtěch Vomáčka, Ph.D., LL.M.

ÚVOD DO PRÁVNÝCH PREDPISOV EÚ V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
A POSUDZOVANIA VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Seminár pre slovenských sudcov a prokurátorov
Slovensko, 09.-11. apríla 2025

1

SCREENING

C-575/21 - WertInvest Hotelbetrieb

- Článok 2 ods. 1, článok 4 ods. 2 písm. b), článok 4 ods. 3, bod 10 písm. b) prílohy II a príloha III k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/52/EÚ zo 16. apríla 2014,

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej uskutočnenie posudzovania vplyvov „projektov na rozvoj miest“ na životné prostredie závisí jednak od dosiahnutia prahových hodnôt v rozsahu využitia plochy, ktorej výmera je aspoň 15 ha, a brutto zastavanej plochy, ktorá je väčšia než 150 000 m², a jednak od toho, že ide o projekt výstavby multifunkčného celku zahŕňajúceho aspoň obytné a kancelárske budovy vrátane výstavby príslušných prístupových komunikácií a infraštruktúry so spádovou oblasťou presahujúcou územie, ktoré pokrýva.

COURT OF JUSTICE
OF THE EUROPEAN UNION

PRESS RELEASE No 87/23
Luxembourg, 25 May 2023

Judgment of the Court in Case C-575/21 | WertInvest Hotelbetrieb

The requirement to carry out an environmental impact assessment for an urban development project cannot be dependent exclusively on the size of that project

EU law precludes thresholds set at a level such that, in practice, all or almost all of the projects of a certain type would be exempt in advance from the requirement for such an assessment

POLOŽKA	ČASŤ A	ČASŤ B
1.		Projekty rozvoja obcí vrátane: a) prípravy územia na následnú výstavbu pozemných stavieb od 10 000 m ² záberu plochy vrátane b) pozemných stavieb a ich súborov (komplexov), ak nie sú uvedené v iných položkách tejto prílohy od 10 000 m ² hrubej podlažnej plochy nadzemných podlaží v zastavanom území vrátane a od 1 000 m ² hrubej podlažnej plochy nadzemných podlaží mimo zastavaného územia vrátane

2

SCREENING

C-575/21 - WertInvest Hotelbetrieb

- 38 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ak projekt malého rozsahu môže mať významný vplyv na životné prostredie a že z ustálenej judikatúry vyplýva, že ustanovenia právnych predpisov členského štátu, ktoré stanovujú posudzovanie vplyvu určitých typov projektov na životné prostredie, musia tiež spĺňať požiadavky stanovené v článku 3 smernice 2011/92 a musia zohľadňovať vplyv projektu na obyvateľstvo a ľudské zdravie, biodiverzitu, územie, pôdu, vodu, vzduch a klímu, ako aj hmotný majetok, kultúrne dedičstvo a krajinu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. marca 2011, Komisia/Belgicko, C-435/09, neuverejnený, EU:C:2011:176, bod 50 a citovanú judikatúru).
- 39 Z ustálenej judikatúry tiež vyplýva, že ak sa členské štáty v súvislosti s projektmi uvedenými v prílohe II k smernici 2011/92 rozhodli použiť prahové hodnoty alebo kritériá na určenie toho, či tieto projekty majú podliehať posúdeniu v súlade s článkami 5 až 10 tejto smernice, je takto priznaná miera voľnej úvahy, obmedzená povinnosťou, ktorá je uvedená v článku 2 ods. 1 uvedenej smernice a podľa ktorej sa pred vydaním povolenia musia projekty, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie, najmä z dôvodu ich charakteru, veľkosti alebo umiestnenia, podrobiť posúdeniu (rozsudok z 31. mája 2018, Komisia/Polsko, C-526/16, neuverejnený, EU:C:2018:356, bod 60 a citovaná judikatúra).
- 40 Napokon treba zdôrazniť, že podľa článku 4 ods. 3 smernice 2011/92 majú členské štáty pri stanovení uvedených prahových hodnôt alebo kritérií povinnosť zohľadniť príslušné výberové kritériá uvedené v prílohe III k tejto smernici.
- 41 Podľa tejto prílohy medzi posledné uvedené kritériá patria po prvé vlastnosti projektov, ktoré sa musia posudzovať s osobitným zreteľom na veľkosť projektu a kumuláciu tohto projektu s inými existujúcimi alebo schválenými projektmi, po druhé umiestnenie projektov, aby sa zväčila citlivosť životného prostredia v zemepisných oblastiach, ktoré môžu byť projektom pravdepodobne dotknuté, konkrétne so zreteľom na súčasné a schválené využitie územia, ako aj na absorpčnú schopnosť prírodného prostredia, najmä so zreteľom okrem iného na husto osídlené oblasti, ako aj historicky, kultúrne alebo archeologicky významné krajiny a miesta, a po tretie na vlastnosti potenciálneho vplyvu projektov, najmä s ohľadom na geografickú oblasť a veľkosť populácie, ktorá bude projektmi pravdepodobne dotknutá, a na kumulovaný vplyv týchto projektov s inými existujúcimi alebo schválenými projektmi.
- 42 Z toho vyplýva, že členský štát, ktorý na základe článku 4 ods. 2 smernice 2011/92 stanoví prahové hodnoty alebo kritériá len s prihliadnutím na veľkosť projektov bez toho, aby zohľadnil kritériá pripomenuté v bode 41 tohto rozsudku, prekračuje mieru voľnej úvahy, ktorou disponuje podľa článku 2 ods. 1 a článku 4 ods. 2 tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. marca 2011, Komisia/Belgicko, C-435/09, neuverejnený, EU:C:2011:176, bod 55 a citovanú judikatúru).

3

SCREENING

C-575/21 - WertInvest Hotelbetrieb

- 35 V tejto súvislosti treba na úvod uviesť – ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania –, že sa zdá, že vnútroštátny súd, ktorému prináleží posúdiť skutkové okolnosti, nemá nijaké pochybnosti o tom, že taký projekt, o aký ide vo veci samej, sa má považovať za projekt spadajúci pod pojem „projekty na rozvoj miest“ v zmysle bodu 10 písm. b) prílohy II k smernici 2011/92, čo je pojem, v súvislosti s výkladom ktorého sa uvedený súd mimochodom neobrátil na Súdny dvor. V prejednávanej veci a najmä vzhľadom na vlastnosti uvedeného projektu, ako sú opísané v návrhu na začatie prejudiciálneho konania a uvedené v bode 18 tohto rozsudku, však Súdny dvor nezistil nijaký dôvod, prečo by mal o právnej kvalifikácii skutkových okolností, ktorú vykonal vnútroštátny súd, pochybovať.
- 36 Pokiaľ ide navyše o námietku spoločnosti WertInvest Hotelbetrieb uvedenú v bode 28 tohto rozsudku, stačí uviesť, že okolnosť, že sa uvedený projekt týka prestavby už existujúceho objektu, ktorá – rovnako ako v prejednávanej veci – spočíva v demolácii existujúceho objektu a výstavbe nového objektu, nemôže zabrániť tomu, aby sa takýto projekt mohol považovať za projekt spadajúci pod pojem „projekty na rozvoj miest“ v zmysle bodu 10 písm. b) prílohy II k smernici 2011/92 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. marca 2011, Komisia/Irsko, C-50/09, EU:C:2011:109, bod 100).

4

SCREENING

*„Z toho vyplýva, že príslušné vnútroštátne orgány musia v prípade, že dostanú žiadosť o povolenie na realizáciu projektu uvedeného v prílohe II, vykonať osobitné posúdenie, či je potrebné **s ohľadom na kritériá uvedené v prílohe III** tejto smernice vykonať posúdenie vplyvu na životné prostredie (pozri v tomto zmysle rozsudok Mellor, C-75/08, EU:C:2009:279, bod 51).“*

(rozsudok Marktgemeinde Straßwalchen a i., C-531/13, EU:C:2015:79, bod 42; pozri tiež rozsudok Komisia/Bulharsko (Kaliakra), C-141/14, EU:C:2016:8, bod 94)

Ak členský štát definuje všeobecné pravidlá na určenie toho, či projekty, na ktoré sa vzťahuje článok 4 ods. 2 smernice EIA, musia pred udelením súhlasu podliehať predchádzajúcemu posúdeniu ich vplyvov na životné prostredie, porušenie týchto pravidiel nevyhnutne predstavuje porušenie kombinovaných ustanovení článku 2 ods. 1 a článku 4 ods. 2 smernice EIA.

(Pozri rozsudok Komisia/Taliansko, C-83/03, EU:C:2005:339, bod 20).

PRÍLOHA III	
VÝBEROVÉ KRITÉRIÁ UVEDENÉ V ČLÁNKU 4 ODS. 3	
(KRITÉRIÁ NA URČENIE TOHO, ČI BY PROJEKTY UVEDENÉ V PRÍLOHE II MALI PODLIEHAŤ POSÚDENIU VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE)	
1. Vlastnosti projektov	
Vlastnosti projektov sa musia posudzovať s osobitným zreteľom na:	
a) veľkosť a projektové riešenie celého projektu;	
b) kumulácia s inými existujúcimi a/alebo schválenými projektmi;	
c) využívanie prírodných zdrojov, najmä krajiny, pôdy, vody a biodiverzity;	
d) produkciu odpadu;	
e) znečistenie a rušivé vplyvy;	
f) riziká závažných havárií a/alebo prírodných katastrof, ktoré majú význam pre dotknutý projekt, vrátane tých, ktoré boli spôsobené zmenou klímy, v súlade s vedeckými poznatkami;	
g) riziká pre ľudské zdravie (napríklad z dôvodu kontaminácie vody alebo znečistenia ovzdušia).	
2. Umiestnenie projektov	
Musí sa zväžiť citlivosť životného prostredia v zemepisných oblastiach, ktoré môžu byť projektom pravdepodobne dotknuté, konkrétne so zreteľom na:	
a) súčasné a schválené využitie územia;	
b) relatívny dostatok, dostupnosť, kvalitu a regeneratívnu schopnosť prírodných zdrojov (vrátane pôdy, krajiny, vody a biodiverzity) v danej oblasti a v podloží;	
c) absorpčnú schopnosť prírodného prostredia, najmä so zreteľom na tieto oblasti:	
i) mokrade, brehové oblasti, ústia riek;	
ii) pobrežné oblasti a morské prostredie;	
iii) horské a lesné oblasti;	
iv) prírodné rezervácie a parky;	
v) oblasti vyčlenené alebo chránené vnútroštátnymi právnymi predpismi; oblasti Natura 2000 určené členskými štátmi podľa smerníc 92/43/EHS a 2009/147/ES;	
vi) oblasti, v ktorých už boli porušené environmentálne kvalitatívne normy stanovené právnymi predpismi Únie a relevantné pre daný projekt, alebo v ktorých sa dané normy považujú za porušené;	
vii) husto osídlené oblasti;	
viii) historicky, kultúrne alebo archeologicky významné krajiny a miesta.	
3. Typ a vlastnosti potenciálneho vplyvu	
Pravdepodobné významné vplyvy projektov na životné prostredie sa musia zväžiť vo vzťahu ku kritériám uvedeným v bodoch 1 a 2 tejto prílohy so zreteľom na vplyv projektu na faktory uvedené v článku 3 ods. 1 zohľadňujúc:	
a) veľkosť a priestorový rozsah vplyvu, ako napríklad geografická oblasť a veľkosť populácie, ktorá bude pravdepodobne dotknutá;	
b) povahu vplyvu;	
c) ošetrovaný charakter vplyvu;	
d) intenzitu a komplexnosť vplyvu;	
e) pravdepodobnosť vplyvu;	
f) očakávaný začiatok, trvanie, frekvenciu a reverzibilitu vplyvu;	
g) kumuláciu vplyvu s vplyvom iných existujúcich a/alebo schválených projektov;	
h) možnosť účinného zmierenia vplyvu.	

Prevencia + náprava pri zdroji

C-364/03: „Preto, keďže je nesporné, že emisie oxidu siričitého a oxidu dusíka majú škodlivé účinky na ľudské zdravie a na biologické zdroje a ekosystémy, povinnosť členských štátov prijať opatrenia potrebné na zníženie emisií týchto dvoch látok nezávisí, v rozpore s tvrdením gréckej vlády, od všeobecnej environmentálnej situácie regiónu, v ktorom sa nachádza dotknutý priemyselný závod.“

7

POJEM „PROJEKT“

Definícia a judikatúra týkajúca sa pojmu „projekt“ podľa smernice EIA je relevantná pre výklad tohto pojmu podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, ale nie je úplne podobná. Pojem „projekt“ podľa smernice o biotopoch je širší, pozri judikatúru týkajúcu sa sonarového prieskumu, poľnohospodárstva (používanie hnojív a pesticídov) dopravy, poľovníctva, rybolovu, letovej trasy...).

Pojem „projekt“ sa vykladá široko. Vztahuje sa na práce a fyzické zásahy, ale neobmedzuje sa len na fyzickú výstavbu. mení „fyzický aspekt miesta“, môže byť projektom

(C-142/07 Ecologistas en Acción-CODA)

Demolačné práce (Komisia proti Írsku, C-50/09, body 97-101).

Práce, ktoré môžu trvalo ovplyvniť zloženie pôdy, flóry a fauny alebo krajiny (môžu zahŕňať aj výraznú intenzifikáciu poľnohospodárstva, pozri C-72/95 Kraaijeveld, bod 32)

8

POJEM „PROJEKT“

Termín sa nevzťahuje na obnovenie existujúceho povolenia, napr. na prevádzkovanie letiska (C-275/09, Brussels Hoofdstedelijk Gewest a iní, bod 27-30).

„ak by sa preukázalo, že od nadobudnutia účinnosti smernice 85/337 boli práce alebo fyzické zásahy, ktoré sa majú považovať za projekt v zmysle smernice, vykonané na mieste letiska bez toho, aby sa v skoršom štádiu povoľovacieho konania vykonalo akékoľvek posúdenie ich vplyvov na životné prostredie, vnútroštátny súd by musel zohľadniť štádium, v ktorom bolo povolenie na prevádzku udelené, a zabezpečiť účinnosť smernice tým, že sa ubezpečí, že takéto posúdenie sa vykonalo aspoň v tomto štádiu konania“(bod 37).

Ak však obnovenie povolenia zahŕňa práce meniace fyzickú stránku lokality predmetnej stavby, ide o projekt (C-411/17, „Jadrová elektrárň Doel“, body 64-72).

Obnovenie súhlasu sa môže rovnať „rozšíreniu projektu“, napr. predĺženie trvania súhlasu s rozvojom otvorenej lomovej bane (Stanovisko AG Pikamäe, C-121/21, CZ/PL „Mine de Turów“, bod 65-68).

Letové trasy ako také nie sú žiadnymi projektmi (EIA). EIA pre letisko však musí posúdiť celú oblasť potenciálne ovplyvnenú leteckou prevádzkou (a nielen tie letové trasy, ktoré budú pravdepodobne určené v budúcnosti, VwGh 6. marca 2019, Ro2018/03/0031-38)

9

POVOLENIE

Keďže povolenie oprávňuje navrhovateľa pokračovať v projekte, v zásade ide o rozhodnutie o činnostiach, ktoré sú fyzickými prácami. Existuje však výnimka. Povoľením môže byť aj rozhodnutie o činnostiach, ktoré nie sú fyzickými prácami, ale konečné rozhodnutie o povolení projektu je podmienené jeho realizáciou.

Napríklad povolenie odchýliť sa od požiadaviek na ochranu druhov v súvislosti s projektom by mohlo spadať pod definíciu povolenia a musí byť napadnuteľné na základe posúdenia vplyvov na životné prostredie podľa článku 11.

C-463/20, Namur-Est Environment, bod 44: „Je pravda, že uvedené [textové] prvky [článku 1 ods. 2 písm. c) smernice o PVŽP] definujú pojem „povolenie“ odkazom na rozhodnutie, ktoré má inú povahu ako rozhodnutie o výnimke, a v dôsledku toho vylučujú, aby sa toto rozhodnutie samo osebe a ako také považovalo za „povolenie“ v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 2011/92 pre projekt, ktorého sa týka. Tieto skutočnosti však nebránia tomu, aby sa takéto rozhodnutie v spojení s neskorším rozhodnutím o oprávnení navrhovateľa pokračovať v projekte považovalo za súčasť povolenia tohto projektu alebo prípadne zamietnutia jeho povolenia.“

10

POVOLENIE

SDEÚ uprednostnil výklad vymedzenia pojmu, ktorý odráža ciele sledované smernicou o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, a dospel k záveru, že „*rozhodnutie o povolení sa má prijať po ukončení celého procesu posudzovania*“ (bod 46), čo znamená, že príslušný orgán môže v plnej miere zohľadniť vplyvy projektu.

V opačnom prípade by bolo možné tvrdiť, že na základe požiadavky uvedenej v článku 6 ods. 1 smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie stačí zapojiť do posudzovania vplyvov na životné prostredie orgány zodpovedné za rôzne otázky životného prostredia. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a schválenie vydané na tomto základe však nemusia zahŕňať všetky povolenia týkajúce sa projektu alebo dokonca všetky povolenia podľa právnych predpisov v oblasti životného prostredia, ako to vyplýva najmä z článku 2 ods. 3 smernice.

Táto doložka umožňuje členským štátom zaviesť jednotný postup na splnenie požiadaviek smernice o priemyselných emisiách, ako aj smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Naopak, z toho vyplýva, že použitie odlišných postupov na prebratie oboch smerníc a udelenie samostatných povolení sú podľa tohto ustanovenia rovnako prípustné.

11

POVOLENIE

Aj keď je pojem „povolenie“ vytvorený na základe určitých prvkov vnútroštátneho práva, zostáva pojmom Spoločenstva, ktorý patrí výlučne do pôsobnosti práva Spoločenstva. Podľa ustálenej judikatúry sa pojmy použité v ustanovení práva Spoločenstva, ktoré výslovne neodkazuje na právo členských štátov na účely určenia jeho významu a rozsahu pôsobnosti, majú v celom Spoločenstve obvykle vykladať autonómne a jednotne, pričom sa musí zohľadniť kontext ustanovenia a účel predmetnej právnej úpravy. **Preto sa klasifikácia rozhodnutia ako „povolenie“ v zmysle článku 1 ods. 2 smernice EIA musí vykonať podľa vnútroštátneho práva spôsobom, ktorý je v súlade s právom Spoločenstva.** (Pozri rozsudok Barker, C-290/03, EU:C:2006:286, body 40-41).

„V konaní o udelenie súhlasu, ktoré pozostáva z viacerých etáp, sa toto posúdenie musí v zásade vykonať hneď, ako je možné určiť a posúdiť všetky vplyvy, ktoré môže mať projekt na životné prostredie.“ (Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, bod 53; pozri tiež rozsudok Abraham a i., C-2/07, EU:C:2008:133, bod 26; Inter-Environnement Wallonie a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, bod 85)

12

ROZDELENIE PROJEKTOV

C-227/01 - Valencia-Tarragona

Bod 7 prílohy I sa musí chápať tak, že zahŕňa zdvojenie existujúcej trate, a nie len jej úpravu.

To, že sa prípad týkal krátkeho úseku diaľkovej trate, nie je relevantné: Ak by sa potvrdil argument španielskej vlády, účinnosť smernice 85/337 by mohla byť vážne ohrozená, pretože dotknutým vnútroštátnym orgánom by stačilo rozdeliť projekt diaľkovej trate na po sebe nasledujúce kratšie úseky, aby vylúčili z pôsobnosti smernice projekt ako celok, ako aj úseky, ktoré z tohto rozdelenia vyplynuli. Nová trať by zjavne vytvorila nové významné nepríjemnosti, takže nie je potrebné dokazovať existenciu konkrétnych negatívnych účinkov - stačí pravdepodobnosť.

Poznámka: tento prípad vznikol pred zmenami a doplneniami smernice 97/11.

ROZDELENIE PROJEKTOV

C-227/01 - Valencia-Tarragona

Bod 7 prílohy I sa musí chápať tak, že zahŕňa zdvojenie existujúcej trate, a nie len jej úpravu.

To, že sa prípad týkal krátkeho úseku diaľkovej trate, nie je relevantné: Ak by sa potvrdil argument španielskej vlády, účinnosť smernice 85/337 by mohla byť vážne ohrozená, pretože dotknutým vnútroštátnym orgánom by stačilo rozdeliť projekt diaľkovej trate na po sebe nasledujúce kratšie úseky, aby vylúčili z pôsobnosti smernice projekt ako celok, ako aj úseky, ktoré z tohto rozdelenia vyplynuli. Nová trať by zjavne vytvorila nové významné nepríjemnosti, takže nie je potrebné dokazovať existenciu konkrétnych negatívnych účinkov - stačí pravdepodobnosť.

Poznámka: tento prípad vznikol pred zmenami a doplneniami smernice 97/11.

ROZDELENIE PROJEKTOV

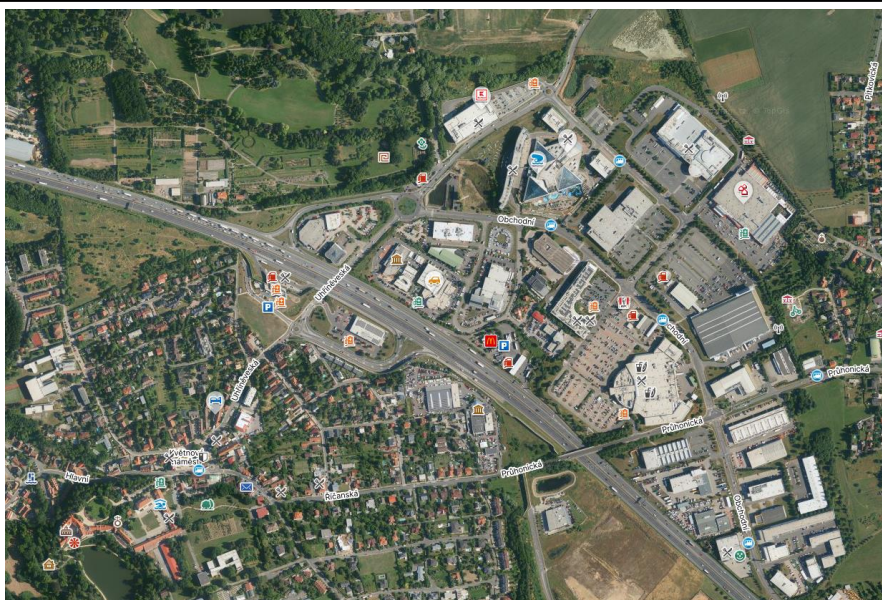
C-205/08 - Umweltanwalt von Kärnten

„[...] Článek 2 ods. 1 a článek 4 ods. 1 [smernice EIA] sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušné orgány členského štátu musia podriaďiť zámer uvedený v bode 20 prílohy I smernice, ako je výstavba nadzemného elektrického vedenia s napätím 220 kV alebo viac a dĺžkou viac ako 15 km, postupu posudzovania vplyvov na životné prostredie aj vtedy, ak má tento zámer cezhraničný charakter a jeho menej ako 15 km sa nachádza na území tohto členského štátu.“

(Rozsudok *Umweltanwalt von Kärnten*, C-205/08, EU:C:2009:767, bod 58)

15

16

rozsudek Nejvyššího správního soudu (ČR) čj. 2 As 86/2020-134

[51] Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí tedy definuje příslušnou kategorii jako výstavbu obchodního komplexu či nákupního střediska. Nikoliv jako obchodní zónu. Podobně směrnice 2011/92/EU naznačuje, že předmětem posouzení není záměr celé obchodní zóny, nýbrž jeho jednotka (obchodní centrum). Různá jazyková znění odpovídají českému překladu (*construction of shopping centres, der Errichtung von Einkaufszentren, la construction de centres commerciaux*). V tomto ohledu platí, že výklad jednotlivých kategorií záměrů by se neměl držet odlišného, příliš úzkého či širokého významu, který záměru přikládá vnitrostátní praxe; měl by naopak dbát souladu s autonomním pojetím záměru v unijním právu, případně v právu mezinárodním (viz rozsudek SDEU ze dne 24. 11. 2016, *Bund Naturschutz in Bayern a Wälder*, C-645/15, k výkladu pojmu „rychlá silnice“).

[52] Praxi členských států při výkladu kategorie záměrů uvedenou v příloze II, bod 10, písm. b) směrnice 2011/92/EU zmiňuje příručka vydaná Evropskou komisí (*Evropská komise: Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive*, 2015, https://ec.europa.eu/environment/cia/pdf/cover_2015_en.pdf, str. 49-51). Vyplyvá z ní, že vymezení příslušné kategorie poskytuje členským státům relativně široké uvážení v tom, které záměry podřadí pod „rozvoj měst“ s tím, že jeden z členských států stanovil limitní hodnotu pro posuzování vlivů obchodních center na 2 500 m² zastavěné plochy. Právě podřazení různých záměrů rozvoje měst (od center volnočasových aktivit po infrastrukturu), které mohou mít s ohledem na svoji velikost či umístění podstatný vliv na životní prostředí, pod uvedenou kategorii, označuje příručka za klíčové pro naplňování cílů směrnice.

[53] Český zákonodárce přistoupil k implementaci směrnice 2011/92/EU v rozsahu uvedené kategorie záměrů značně úsporným způsobem, takže se kategorie č. 110 přílohy č. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí omezuje na obchodní komplexy a nákupní střediska, přičemž by však výkladově měla pokrývat i obdobné záměry typu kulturních či sportovních areálů, které nespádají pod ostatní kategorie. Z něhož však nevyplyvá, že by cílem směrnice bylo touto kategorií pojmut skupiny těchto záměrů a posuzovat jako jediný záměr celé obchodní zóny. Tomu ostatně odpovídá i vymezení ostatních kategorií, které – pokud za záměr považují celou zónu – jsou i takto formulované (viz kategorie č. 107 přílohy č. 1 zák. č. 100/2001 Sb., „*přemyslové zóny a záměry rozvoje průmyslových oblastí s rozlohou od stanoveného limitu*“).

[54] Stejným způsobem, tedy se zohledněním úmyslu zákonodárce, je třeba přistupovat i k výkladu směrnice 2011/92/EU. Ačkoli je působnost směrnice rozsáhlá a její cíl je velmi široký (viz rozsudky SDEU ze dne 28. 2. 2008, *Abraham a další*, C-2/07, bod 32, a ze dne 25. 6. 2008, *Ecologistas en Acción/CODA*, C-142/07, bod 28), teleologický výklad se nemůže odchýlit od vůle jasně vyjádřené unijním normotvůrcem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. 3. 2011, *Brussels Hoofdstedelijke Gewest a další*, C-275/09, EU:C:2011:154, bod 29). Ten mohl kategorií obchodních center specifikovat širší, ale nečinil tak.

[55] K uplatněním námitkám lze doplnit, že pro zařazení do konkrétní kategorie pro účely posuzování vlivů záměrů na životní prostředí není relevantní, zda mohou mít výstavba nebo provoz záměru vliv na registrovaný významný prvek podle zákona o ochraně přírody a krajiny, nebo zda je pro účely ochrany před hlukem posuzován vliv záměru samostatně nebo společně s dalšími záměry. Tyto vlivy představují teprve kritérium pro zjišťovací řízení, zda konkrétní záměr spadající do některé z kategorií v příloze č. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí podléhá posouzení vlivů, a jsou předmětem posouzení při samotném posuzování (viz § 2 a příloha č. 2 tohoto zákona).

17

Činnosti podliehajúce EIA

Odlesňovanie

„Zo znenia bodu 1 písm. d) prílohy II k smernici vyplýva, že sa nevzťahuje na akékoľvek odlesňovanie, ale **len na odlesňovanie vykonávané s cieľom poskytnúť príslušnej pôde nové využitie**. Je potrebné konštatovať, že pokiaľ sa plánuje vyklčovanie cesty v lese, o akú ide vo veci samej, na účely výstavby a prevádzky nadzemného elektrického vedenia, ide o nové využitie dotknutého pozemku. V dôsledku toho je výrub, akým je výrub vo veci samej, spadá pod bod 1 písm. d) prílohy II smernice EIA. Takýto výklad navyše potvrdzuje cieľ sledovaný smernicou EIA.

[...] Bolo by v rozpore so základným cieľom smernice EIA a jej širokým rozsahom pôsobnosti, ak by sa z rozsahu pôsobnosti jej prílohy II vylúčili práce spočívajúce v čistení lesných ciest z dôvodu, že tieto práce v nej nie sú výslovne uvedené.

Takýto výklad by v skutočnosti umožnil členským štátom obísť povinnosti, ktoré im ukladá smernica EIA, keď súhlasia s vyčistením cesty v lese bez ohľadu na jej rozsah. Z toho vyplýva, že na činnosti spojené s čistením cesty v lese na účely výstavby a prevádzky nadzemného elektrického vedenia sa vzťahuje bod 1 písm. d) prílohy II smernice EIA.“

(Rozsudok Preninger a i., C-329/17, EU:C:2018:640, body 32-34 a 37-38)

18

dvojúčelové projekty

WWF a i., C-435/97, EU:C:1999:418

„Smernica, ako je uvedené v článku 1 ods. 4 [1 ods. 3 v znení kodifikácie], sa nevzťahuje na 'projekty slúžiace na účely národnej obrany'. Toto ustanovenie teda vylučuje z rozsahu pôsobnosti smernice, a teda aj z postupu posudzovania, ktorý stanovuje, projekty určené na zabezpečenie národnej obrany. Takéto vylúčenie zavádza výnimku zo všeobecného pravidla stanoveného smernicou, podľa ktorého sa vplyvy na životné prostredie posudzujú vopred, a preto sa musí vykladať reštriktívne. Z povinnosti posudzovania môžu byť preto vylúčené len projekty, ktoré slúžia najmä na účely národnej obrany. Z toho vyplýva, že smernica sa vzťahuje na také projekty, o aké ide vo veci samej, ktorých hlavným cieľom je, ako vyplýva zo spisu, reštrukturalizácia letiska, aby mohlo byť využívané na komerčné účely, hoci môže byť využívané aj na vojenské účely.

[...]

Článok 1 ods. 4 [1 ods. 3 podľa kodifikácie] smernice sa má vykladať v tom zmysle, že **do pôsobnosti tejto smernice patrí letisko, ktoré môže súčasne slúžiť na civilné aj vojenské účely, ale ktorého hlavné využitie je komerčné.**“

19

KUMULATÍVNE VPLYVY

Účel smernice EIA nemožno obísť rozdelením projektov a nezohľadnenie kumulatívneho účinku viacerých projektov nesmie v praxi znamenať, že všetky projekty sa vyhnú povinnosti vykonať posúdenie, ak je pravdepodobné, že spolu budú mať významný vplyv na životné prostredie v zmysle článku 2 ods. 1 smernice EIA.

(Pozri rozsudok Komisia/Irsko, C-392/96, EU:C:1999:431, body 76 a 82; pozri tiež rozsudky Ecologistas en Acción-CODA, C-142/07, EU:C:2008:445, bod 44; Umweltanwalt von Kärnten, C-205/08, EU: C:2009:767, bod 53; Abraham a i., C-2/07, EU:C:2008:133, bod 27, a rozsudok Brusel Hoofdstedelijk Gewest a i., C-275/09, EU:C:2011:154, bod 36)

„V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa smernice EIA sa môže ukázať ako potrebné zohľadniť kumulatívne vplyvy takých projektov, o aké ide vo veci samej, aby sa zabránilo obchádzaniu právnej úpravy Únie rozdelením projektov, ktoré môžu mať spoločne významný vplyv na životné prostredie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. marca 2013, Salzburger Flughafen, C-244/12, EU:C:2013:731, Zb: C:2013:203, bod 37 a citovanú judikatúru, a zo 14. januára 2016, Komisia/Bulharsko, C-141/14, EU:C:2016:8, bod 95).“

(rozsudok Regione Puglia, C-110/20, EU:C:2022:5, bod 52).

20

C-110/20 (Regione Puglia)

- 52 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa tejto poslednej uvedenej smernice sa zohľadnenie kumulatívneho účinku projektov, ako sú tie, o ktoré ide v prejednávanej veci, môže ukázať ako nevyhnutné na to, aby sa zabránilo obchádzaniu právnej úpravy Únie rozdelením projektov, ktoré ako celok môžu mať podstatný vplyv na životné prostredie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. marca 2013, Salzburger Flughafen, C-244/12, EU:C:2013:203, bod 37 a citovanú judikatúru, ako aj zo 14. januára 2016, Komisia/Bulharsko, C-141/14, EU:C:2016:8, bod 95).
- 53 Ako uviedla Európska komisia, v prejednávanej veci príslušným vnútroštátnym orgánom prislúcha, aby zohľadnil všetky environmentálne dôsledky vyplývajúce z časového a priestorového ohraničenia oblastí, na ktoré sa vzťahujú povolenia na prieskum uhľovodíkov.
- 54 Preto treba konštatovať, že ak talianska právna úprava pripúšťa, aby ten istý subjekt požiadal o viacero povolení na prieskum uhľovodíkov bez obmedzenia ich počtu, treba v rámci posudzovania vplyvov na životné prostredie uskutočneného v súlade s článkom 4 ods. 2 a 3 smernice EIA posúdiť aj kumulovaný vplyv projektov, ktoré môžu mať podstatný vplyv na životné prostredie.

Návrhy:

59. Ako uvádza Komisia, vyhľadávanie pomocou použitia technológie „air gun“ si vyžaduje, aby vydaniu povolenia predchádzalo posudzovanie vplyvov na životné prostredie.⁽⁴⁸⁾ Pri rozhodovaní podľa článku 4 ods. 2 smernice 2011/92, či treba vykonať posudzovanie vplyvov na životné prostredie, musia príslušné vnútroštátne orgány zohľadniť kumulatívny účinok projektov podľa prílohy III bodu 1 písm. b) uvedenej smernice, aby sa tak zabránilo obídeniu cieľa právnej úpravy Únie rozdelením projektov, ktoré by ako celok mohli mať významné vplyvy na životné prostredie.⁽⁴⁹⁾ Zdá sa, že Región Apúlia v tejto súvislosti tvrdí, že skutočnosť, že jeden subjekt žiada o povolenie (povolenia) v rôznych konaniach, vedie k situácii, že potrebné posudzovanie vplyvov na životné prostredie zohľadňuje len dosah každého individuálneho opatrenia (na ktoré sa vzťahuje konanie), a nie kumulatívny dosah všetkých týchto opatrení.⁽⁵⁰⁾ Okrem toho článok 11 ZFEÚ stanovuje, že požiadavky ochrany životného prostredia musia byť začlenené do vymedzenia a uskutočňovania politik Únie a činností, a to predovšetkým s ohľadom na podporu trvalo udržateľného rozvoja.⁽⁵¹⁾ Túto zásadu Súdny dvor uznal v oblastiach viacerých politík.⁽⁵²⁾

Ďakujem za pozornosť!

vomacka@mail.muni.cz